

Van: [redacted] <[redacted]@xs4all.nl>
Verzonden: vrijdag 12 juli 2024 09:53
Aan: [redacted] <[redacted]@fryslan.frl>;
"Talisman" <info@terschellinggrondvaart.nl>; [redacted] <[redacted]@terschelling.nl> <[redacted]@terschelling.nl>
Onderwerp: Rapport Passende Beoordeling strandrijden t.b.v vissen [redacted]
Bijlage(n): Passende beoordeling Strandvissen zeebaars [redacted] 12 juli 2024.pdf

Beste [redacted], [redacted] en [redacted],

Bij deze stuur ik jullie de rapportage voor de strandrij activiteiten van [redacted] t.b.v het zeebaars vissen. Afgelopen woensdag heb ik daarover een prettig gesprek met [redacted] gehad. Daarin heb ik aangegeven wat mijn rol als beoordelend ecooloog is. Onafhankelijk beoordelen hoe het strandrijden zich verhoudt tot de verschillende wetgevingen omtrent de natuur. De uitkomst van deze beoordeling is dat strandrijden (in het broedseizoen) niet te verenigen is met de verschillende wetgevingen omtrent natuur. Voor Natura-2000 gebied Noordzeekustzone zijn doelen gesteld die vooral (maar niet exclusief) voor broedvogels niet negatief mogen worden beïnvloed. Zeker voor onvoorspelbare en slecht zichtbare strandbroeders vallen negatieve effecten als gevolg van strandrijden in het broedseizoen (zonder zeer intensieve monitoring vooraf) niet uit te sluiten. Dat gezegd hebbende heb ik uiteraard gekeken wat er wel kan. In het rapport zijn een aantal zeer intensief gebruikte standopgangen beschreven waar [redacted] zijn boot met aanhanger te water kan laten zonder dat daar mogelijk broedende vogels bij worden verstoord. Dit vanwege het intensieve gebruik van het strand ter plaatse door o.a wandelaars (met of zonder hond), strandturf karretjes, vliegersars en andere recreanten. Verder heb ik in d discussie een stip aan de horizon gezet.

Als er nog vragen zijn dan hoor ik dat uiteraard graag.

Vriendelijke groet, [redacted]

www.ecoloogterschelling.nl
www.elskenecologie.nl
06-[redacted]

Swaanstraat 18
8881 AH West-Terschelling

Passende beoordeling

Strandrijden Noordzeestrand

Ecologische beoordeling van het strandrijden t.b.v van visactiviteiten op het noordzeestrand van Terschelling

West-Terschelling, 12 juli 2024

Colofon

Tekst en fotografie:

Ing. [REDACTED]
Elsken Ecologie
Oorgat 74
1135 CT Edam
[REDACTED]@elskenecologie.nl

Datum:

06- [REDACTED]
12 juli 2024

In opdracht van:

[REDACTED]
De Talisman

Plaats:

West-Terschelling

Copyright © 2024

Elsken Ecologie. Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd, in geautomatiseerde bestanden opgeslagen en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm, geluidsband of op welke andere wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Elsken Ecologie. In overeenstemming met artikel 15a van het Nederlandse auteursrecht is het toegestaan delen van deze publicatie te citeren, daarbij gebruik makend van een duidelijke referentie naar deze publicatie.

Aansprakelijkheid

Hoewel uiterste zorg is besteed aan de inhoud van deze publicatie aanvaardt Elsken Ecologie geen enkele aansprakelijkheid voor onvolledigheid, onjuistheid of de gevolgen daarvan. Gebruik van de inhoud van deze publicatie is voor de verantwoordelijkheid van de gebruiker.

Inhoudsopgave	Blz:
Samenvatting	4
1. Beschrijving voorgenomen activiteiten	5
2. Wettelijk kader	6
2.1 Natura-2000	6
3 De soortenbescherming Wet natuurbescherming	9
3.1 Vogels	9
3.2 Vaatplanten	9
3.3 Reptielen	9
3.4 Amfibieën	9
3.5 Zoogdieren	9
3.6 Insecten	9
4 Natuurnetwerk Nederland	10
4.1 Natuurnetwerk Nederland en het strandrijden	10
4.2 PKB-Waddenzee	11
5. Strandrijden versus Natura-2000 en soortenbescherming.	12
5.1 Algemene uitgangspunten bij beoordeling van locaties	12
5.1.1 Beoordelingen op grond van de natuurbeschermingswetgeving.	12
5.1.2 Natuur Netwerk Nederland	12
5.1.3 Algemene uitgangspunten	12
5.1.4 Hoe moeten we het gebruik van de route interpreteren?	12
5.1.5 Het primaat van de Natuur.	13
5.1.6 Het strandrijden t.b.v het uitzetten van netten en broedvogels.	13
5.1.7 Het strandrijden en trekvogels.	13
6. De voorgenomen strandrij route	14
6.1 Gebiedsbescherming. Onderdeel Natura-2000 Noordzeekustzone.	14
6.2 Ecologische beoordeling	14
7. Zorgplicht	17
Conclusies & aanbevelingen	19
Discussie	21
Literatuurlijst	22

Samenvatting

Elsken Ecologie werd benaderd door [REDACTED] die vist op zeebaars met vaste kieuwnetten in de Noordzee ten noorden van Terschelling. Daartoe begeeft hij zich met een auto over het noordzeestrand waarna de kieuwnetten in de branding/Noordzee worden gezet.

Daarmee onderneemt [REDACTED] activiteiten in een Natura 2000-gebied en moeten deze activiteiten worden getoetst op hun effect op de doelstellingen van dit Natura 2000-gebied alsmede hun effect op middels de omgevingswet beschermde soorten.

Voor de voorgenomen activiteit strandrijden (t.b.v. vissen op zeebaars) op twee routes zoals in dit rapport beschreven kunnen negatieve effecten op beschermde natuur niet worden uitgesloten. Het strandrijden heeft mogelijk een negatief effect op het vestigen van, het broeden van en het grootbrengen van middels de vogelrichtlijn beschermde soorten broedvogels van Natura 2000-gebied 'Noordzeekustzone'.

Voor bontbekplevier geldt het behoud van kwaliteit en areaal van broedgebied. Voor strandplevier is voor zowel de kwaliteit van het leefgebied alsmede de omvang van het leefgebied zelfs een verbeteringsdoelstelling opgesteld.

Het strandrijden valt niet te verenigen met deze doelstellingen.

Oo voor niet-broedvogels zijn voor dit gebied doelen gesteld. Deze zijn behoud van leef- en rustgebied. Ook hier geldt dat het rijden op het strand niet valt te verenigen met deze doelstellingen. Ook wordt er gereden over een habitatype. Te weten slik- en zandplaten (H1140B). Doelstelling voor dit habitatype is behoud van kwaliteit en oppervlakte. In hoeverre het bereiden van dit habitatype een negatief effect heeft op de doelstellingen voor dit habitatype valt zonder verder onderzoek niet in te schatten.

Hoewel in zekere mate ondergeschikt aan bovengenoemde regelgeving, kan ook vanuit het perspectief van de zorgplicht niet worden gegarandeerd dat negatieve effecten zullen plaatsvinden. De zorgplicht stelt daartoe dat als negatieve effecten redelijkerwijs kunnen worden verwacht deze achterwege moeten worden gelaten.

Toch zijn er ook mogelijkheden om een boot te water te laten via het strand ten behoeve van het uitzetten van netten. Bij paal 8 liggen een jaarrond geopende strandtent, West aan Zee, en een parkeerplaats. Als gevolg daarvan wordt hier intensief gerecreëerd in de vorm van strandwandelen al dan niet met honden. Verder wordt dit deel van het strand gebruikt door wagentjes voor strandsurfen en is er de opgang van de reddingsmaatschappij voor het te water laten van een reddingsboot. Al met al ligt hier een intensief gebruikte zone tot ongeveer paal 7 waar negatieve effecten voor strandbroeders uit te sluiten zijn.

Ook bij paal 18 liggen een strandtent, Heartbreak Hotel, en een parkeerplaats. Ook hier is sprake van wandelaars op het strand en zijn negatieve effecten op strandbroeders redelijkerwijs niet te verwachten. Op deze plekken zijn geen slaap-, rust en/of foerageergebieden aanwezig.

Hoewel strandrijden op de voorgenomen route zoals beschreven in deze toetsing, zeker midden in het broedseizoen, niet valt te verenigen met de doelstellingen van Natura 2000-gebied Noordzeekustzone. En strijdig is met de wetgeving omtrent fauna uit de Omgevingswet en zorgplicht, is het te water laten van een boot met behulp van een auto en aanhanger op bovengenoemde intensief gebruikte stranden bij opgangen paal 8 en 18, mogelijk zonder strijdigheden en/of negatieve effecten voor beschermde natuur. Op afbeeldingen 6 & 7 zijn deze opgangen en de stukken intensief gebruikte strand aangegeven.

Randvoorwaardelijk is hierbij dat indien toch nesten worden aangetroffen bij de strandopgangen welke verstoord kunnen worden het strandrijden niet meer mogelijk is. In dat geval is er toch sprake van strijdigheid met de doelstellingen voor broedvogels van de vogelrichtlijn van het Natura 2000-gebied Noordzeekustzone.

Vooralsnog is de conclusie van dit rapport dat negatieve effecten voor broedvogels door het strandrijden niet zijn uit te sluiten. Daarmee is niet gezegd dat negatieve effecten ook daadwerkelijk zouden optreden. Een recente stageopdracht onder leiding van Elske Ecologie laat voorzichtig zien dat de grootste bron van verstoring van dichtbij passerende wandelaars zijn en met name in combinatie met (loslopende) honden. Mountainbikers, die vanwege het harde befietbare zand net als ook dicht tegen de vloedlijn rijden, lijken door de afstand tot de nesten aan de hoogwatervloedlijn nauwelijks te verstoren. Hier liggen voor de toekomst mogelijk kansen maar hiervoor zal meer onderzoek worden gedaan naar de verstoringsfactoren en mate van verstoring door bezoekers van het noordzeestrand op strandbroeders.

Ook het per seizoen nauwkeurig in kaart brengen van de exacte locaties van strandbroeders zou meer ruimte kunnen bieden aan in hoeverre strandrijden mogelijk i

1. Beschrijving voorgenomen activiteiten

█ heeft beroepsmatig een visvergunning gekocht om op 1600 kg zeebaars te kunnen vissen (besluit RvO, 1 juni 2023) in de periode jan. 2023 en 1 apr. t/m 31 dec 2023) met vaste kieuwnetten (staandwant = vast vistuig). █ is 15 jaar zodanig actief maar heeft dus sinds kort een eigen (vis)vergunning (= vismachtiging docnr. 56434, Europese verordening) (WR22).

Om deze staandwant netten uit te kunnen zetten wil █ met een auto bij laag water langs de vloedlijn rijden.

In deze toetsing worden de visactiviteiten buiten beschouwing gelaten.

Het voorgenomen rijden op het strand vindt plaats direct nabij het Noorzeestrand van Terschelling:

- Met behulp van een auto met daar achter een aanhangwagen met daarop de netten;
- Strandrijden max. 2x per week en max. 3x per maand (niet in de periode hele maand juli tot medio aug.). Het gaat om max. 6x per maand (e.a. na reactie █ mail 9 okt. 2023);
- Alleen bij hoogwater wordt gevist. Bij laagwater worden de netten gezet. Ten tijde van hoogwater wordt er niet gereden op het strand
- Tussen Paal 3 - 8 (opgang Pl. KNRM) en Paal 18 – 24 wordt er gevist en gereden;
- Netten 5x50m en worden om de kilometer gezet;
- Uitvoering uitsluitend tussen 18.00 en 06.00uur;
- Netten worden lopend uitgezet vanaf een aanhangwagen vanaf het strand;
- Het gebruikte licht van de auto schijn alleen op het visvak van 50m;
- Er wordt gereden in een rechte lijn vanaf de strandovergang naar de waterlijn;
- Er wordt gereden op het strand langs de hoogwaterlijn in genoemde strandvakken.
- Het strand wordt opgegaan bij twee strandovergangen: Oosterend en Paal 8;
- Broedgebieden/embryonale duinen zullen nooit/niet worden bereden;
- Tussen Paal 8 en Paal 18 wordt niet strand gereden voor deze activiteit.

Afb.1: Ligging van het voorgenomen te berijden strand van paal 8 t/m paal 3.

Afb.2: Ligging van het voorgenomen te berijden strand van paal 18 t/m paal 24.

2. Wettelijk kader

2.1 Natura-2000

Voor de bescherming van Natura 2000-gebieden zijn doelstellingen beschreven. Voor habitattypen en habitatsoorten zijn deze doelen beschreven in behoud of uitbreiding van kwaliteit van het habitatype en aantallen van habitatsoorten.

Elsken Ecologie heeft beide trajecten afgelopen om de activiteit waarvoor deze passende beoordeling is geschreven te ervaren en te toetsen. Onderstaand beschrijvingen van geldende wetgeving omtrent Natura 2000-gebieden en doelstellingen.

De Natura-2000 plangebieden die in dit rapport worden beschreven betreffen de gebieden waarbinnen er zal worden gereden en gevist. Het betreft he rijden op het Noordzeestrand en het uitzetten van netten in de Noordzee. Deze activiteiten vinden plaats in Natura 2000-gebied Noordzeekustzone. Dit is een Habitatrichtlijn en vogelrichtlijn gebied.

Waardevolle natuurgebieden in Nederland maken deel uit van het Europese netwerk van natuurgebieden, de Natura-2000. Natura 2000-gebieden in Nederland zijn als zodanig aangewezen door de toenmalige de minister van L.N.& V. en hebben een beschermde status volgens de Omgevingswet. De binnen een Natura 2000-gebied te beschermen natuurlijke elementen zijn aangewezen als instandhoudingsdoelen van het Natura 2000-gebied. Het betreft habitattypen, soorten van de Europese Habitatrichtlijn en soorten van de Europese Vogelrichtlijn. De instandhoudingsdoelen zijn de in de Natura 2000-gebieden voorkomende te beschermen natuur. Ieder Natura 2000-gebied heeft eigen instandhoudingsdoelen. Het gewenste resultaat van de bescherming in de zin van behoud of toename is per doel beschreven als zogenaamde kernopgaven. Een Natura 2000-gebied (of delen ervan) kan zijn aangewezen op basis van de Habitatrichtlijn indien er habitattypen en soorten van de Habitatrichtlijn voorkomen, maar mogelijk ook daarnaast soorten van de Vogelrichtlijn.

2.1.1 Instandhoudingsdoelen Noordzeekustzone

Voor Natura 2000-gebied Noordzeekustzone zijn onderstaande instandhoudingsdoelen geformuleerd (tabel 1 t/m 4). De kernopgaven voor het gebied zijn:

Tabel 1: Habitattypen Noordzeekustzone

Habitatype ?	Habitatsubtype ?	Status doel ?	Oppervlakte ?	Kwaliteit ?	Relatieve bijdrage ?	Kernopgave ?
H1110B - Permanent overstromde zandbanken	Noordzee-kustzone	definitief	=	>	A1	1.01,W
H1140B - Slik- en zandplaten	Noordzee-kustzone	definitief	=	=	A3	
H1310A - Zilte pionierbegroeiingen	zeekraal	definitief	=	=	B1	
H1310B - Zilte pionierbegroeiingen	zeevetmuur	definitief	=	=	A1	
H1330A - Schorren en zilte graslanden	buitendijks	definitief	=	=	C	
H2110 - Embryonale duinen		definitief	=	=	A2	1.13,SG
H2190B - Vochtige duinvalleien	kalkrijk	definitief	=	=	B1	

Tabel 2: Habitatrichtlijnsoorten Noordzeekustzone

Soort ?	Status doel ?	Populatie ?	Omvang leefgebied ?	Kwaliteit leefgebied ?	Relatieve bijdrage ?	Kernopgaven ?
H1095 - Zeeprrik	definitief	>	=	=	B1	
H1099 - Rivierprrik	definitief	>	=	=	B1	
H1103 - Fint	definitief	>	=	=	B1	
H1351 - Bruinvis	definitief	=	=	>	C	1.02,W
H1364 - Grijze zeehond	definitief	=	=	=	B1-B2	1.02,W; 1.11; 1.13,SG
H1365 - Gewone zeehond	definitief	=	=	=	B1-B2	1.02,W; 1.11
H1903 - Groenknolorchis	definitief	=	=	=	C	

Tabel 3: Broedvogels Noordzeekustzone

Soort ?	Status doel ?	Aantal broedparen ?	Omvang leefgebied ?	Kwaliteit leefgebied ?	Relatieve bijdrage ?	Kernopgaven ?
A137 - Bontbekplevier	definitief	20	=	=	B1	1.13,SG
A138 - Strandplevier	definitief	30	>	>	B1	1.13,SG
A195 - Dwergstern	definitief	20	>	>	C	1.13,SG

Tabel 4: Niet-broedvogels Noordzeekustzone

A063 - Eider	definitief	90000-115000	midwinter aantal	Foerageergebied	=	>	A4	1.11
A067 - Brilduiker	definitief	100	gemiddelde	Foerageergebied	=	=	B1	
A069 - Middelste zaagbek	definitief	150	gemiddelde	Foerageergebied	=	=	B1	
A070 - Grote zaagbek	definitief	70	gemiddelde	Foerageergebied	=	=	B1	
A103 - Slechtvalk	definitief	40	maximum	Foerageergebied	=	=	A1	
A130 - Scholekster	definitief	140000-160000	gemiddelde	Slaap- en rustplaats en foerageergebied	=	>	A4	1.11
A132 - Kluut	definitief	6700	gemiddelde	Slaap- en rustplaats en foerageergebied	=	=	A3	1.13
A137 - Bontbekplevier	definitief	1800	gemiddelde	Slaap- en rustplaats en foerageergebied	=	=	A3	1.13
A140 - Goudplevier	definitief	19200	gemiddelde	Slaap- en rustplaats en foerageergebied	=	=	A3	
A141 - Zilverplevier	definitief	22300	gemiddelde	Slaap- en rustplaats en foerageergebied	=	=	A4	
A142 - Kievit	definitief	10800	gemiddelde	Slaap- en rustplaats en foerageergebied	=	=	B2	
A143 - Kanoetstrandloper	definitief	44400	gemiddelde	Slaap- en rustplaats en foerageergebied	=	>	A4	1.11
A144 - Drieteenstrandloper	definitief	3700	gemiddelde	Slaap- en rustplaats en foerageergebied	=	=	A2	

3 De soortenbescherming Wet natuurbescherming

Onderstaande soortteksten schetsen de stand van zaken omtrent het voorkomen van soort(groepen) op basis van literatuurstudie en een fysieke beoordeling van de stranden. Voor alle binnen of in de omgeving van het plangebied (paal 3 t/m 8 & 18 t/m 24) voorkomende soorten geldt de zorgplicht. Dit betekent dat de uitvoering van het plan niet tot verslechtering mag leiden van de “staat van instandhouding van de soort”. Voor soorten die beschermd zijn op basis van internationale verdragen geldt binnen het plangebied een strikte bescherming. De zorgplicht geldt echter tevens voor alle andere voorkomende, nationaal beschermde soorten. Het soortenbeschermingsaspect in de Omgevingswet is niet gekoppeld aan Natura-2000 en is derhalve ook buiten Natura 2000-gebieden van toepassing.

3.1 Vogels

Broedvogels

De vloedlijn bij laag water is geen broedgebied voor broedvogels. Wel kunnen vogels op een aantal plekken langs de route, met name in de embryonale duinen en de hoogwatervloedlijn, broeden. Het gaat hierbij o.a. maar niet exclusief om strandplevier, bontbekplevier, scholekster, visdief, noordse stern, dwergstern en grote stern. Het is van belang verstoring van broedende vogels te voorkomen. Ten westen van paal 5, globaal gezien de Noordvaarder, is een belangrijk broedgebied voor verschillende vogels en enkele grote kolonies.

Trekvogels

De vloedlijn is een belangrijk foerageergebied voor enkele trekvogels. Denk daarbij met name aan een soort als drieteenstrandloper. Vanuit het soortbescherming perspectief is er geen andere bescherming dan die van de zorgplicht en broedende vogels.

3.2 Vaatplanten

Groeiplaatsen van door de Wet natuurbescherming beschermde en kwetsbare soorten mogen op voorhand worden uitgesloten. De te rijden route gaat langs de vloedlijn tijdens laag water. Dat betekent dat deze route tijdens hoog water onder water staat.

2.2.3 Reptielen

Ook hier geldt dat de te rijden route onder water ligt tijdens hoog water. Hier is geen leefgebied voor reptielen.

3.4 Amfibieën

Ook hier geldt dat de te rijden route onder water ligt tijdens hoog water. Hier is geen leefgebied voor reptielen en/of amfibieën.

3.5 Zoogdieren

De vloedlijn biedt in beperkte mate mogelijk rustgebied voor zeehonden. Deze hebben echter een voorkeur voor door water omringde zandplaten. Deze worden niet op korte afstand gepasseerd danwel betreden. Negatieve effecten voor zoogdiersoorten worden derhalve niet verwacht.

3.6 Insecten

Ook hier geldt dat de te rijden route onder water ligt tijdens hoog water. Hier is geen leefgebied voor insecten.

4. Natuurnetwerk Nederland

Het Natuur Netwerk Nederland is onderdeel van het rijksbeleid voor een netwerk van natuurgebieden door Nederland. In vrijwel geheel Friesland is inmiddels de feitelijke Provinciale Ecologische Hoofdstructuur vastgesteld (Streekplan Fryslân 2006). In het streekplan is verwoord dat een algemene zorgplicht bestaat voor de instandhouding van kwetsbare soorten. Ruimtelijke ingrepen in de NNN zijn niet toegestaan als deze de wezenlijke kenmerken of waarden van het gebied significant aantasten, tenzij er geen reële alternatieven zijn én er sprake is van 'redenen van groot openbaar belang'. Voor Vogelrichtlijngebieden of Natuurbeschermingswet gebieden – zoals hier het geval is – gelden aanvullende eisen. In het geval van een ingreep worden alle nodige mitigerende maatregelen getroffen. Bij Habitatrichtlijngebieden met prioritaire soorten en/of habitats, zijn onder 'dwingende redenen van groot openbaar belang' niet begrepen 'redenen van sociale of economische aard'. Bij natuurcompensatie is een uitgangspunt dat geen netto-verlies optreedt aan waarden voor wat betreft areaal, kwaliteit en samenhang van de NNN. Voor de Waddeneilanden geldt dat feitelijk alleen kwalitatieve (geen kwantitatieve compensatie) mogelijk is.

4.1 Natuurnetwerk Nederland en de activiteit van het strandrijden

De begrenzingen die door de Provincie Friesland zijn vastgesteld in het kader van het Natuur Netwerk Nederland komen in het plangebied (afb.4) overeen met die van de Wet natuurbescherming. Bebouwde gebieden vallen buiten de begrenzing van het Netwerk. De route waarover langs de vloedlijn gereden wordt alsmede de visgronden in de branding maken deel uit van het NNN. De regelgeving van het NNN heeft echter uitsluitend betrekking op ruimtelijke ingrepen met een permanent karakter en niet op het gebruik van de ruimte zonder permanente ruimtelijke ingrepen. Daar activiteiten (strandrijden en vissen in de branding) geen ruimtelijke ingreep inhouden maar een vorm van gebruik, is geen sprake van strijdigheid met het NNN. De randvoorwaarden die in het kader van de andere wetgeving aan het gebruik worden gesteld zorgen ervoor dat het tijdelijke gebruik van de oesterbank geen strijdigheden opleveren met de regelgeving van het NNN. Een analyse van de effecten in het kader van het NNN is daarmee niet nodig.

Afb.3: Voorgenomen Strandrij-routes (globaal) t.o.v het natuurnetwerk Nederland (NNN).

4.2 PKB-Waddenzee

De PKB-Waddenzee beschermt het Nederlandse waddengebied. De PKB-Waddenzee is van toepassing voor die locaties die gelegen zijn binnen of aan de rand van de Waddenzee. De PKB-Waddenzee stelt aan het gebruik van die locaties geen andere voorwaarden dan die met betrekking tot Natura-2000 en de Wet natuurbescherming gelden. Derhalve wordt hierop niet verder ingegaan of getoetst.

5. Activiteiten strandrijden t.b.v visserij versus Natura-2000 en soortenbescherming.

De voorgenoemde activiteit betreft het strandrijden langs de vloedlijn bij laag water tussen paal 8 en paal 3 en tussen paal 18 en paal 24. De vloedlijn wordt bereikt door bij paal 8 en bij paal 18 in een rechte lijn vanaf de strandopgang (bij strandtenten) naar de vloedlijn te rijden. Vervolgens wordt langs de vloedlijn gereden waarbij om de kilometer netten te voet in de branding worden uitgezet.

5.1 Algemene uitgangspunten bij beoordeling van strandrij locaties

Dit rapport heeft primair tot doel in kaart te brengen wat de relatie is tussen het gebruik van de route langs de vloedlijn en de ter plaatse aanwezige beschermde natuurwaarden. Het gaat daarbij om de instandhoudingsdoelen van de Natura 2000-gebieden en de door de Wet natuurbescherming beschermde soorten. Voor het verkrijgen van een vergunning van de Omgevingswet of het handelen volgens een gedragscode in het kader van de soortenbescherming zijn deze aspecten van belang. Op of in de omgeving van de route komen waardevolle soorten voor, die echter geen wettelijke bescherming genieten. Er is echter wettelijke verplichting deze soorten te beschermen in het kader van de zorgplicht en het beginsel van zorgvuldig handelen. Met deze natuurwaarden dient rekening gehouden te worden. Veelal gaat het om soorten die zijn geplaatst op de verschillende Rode lijsten van kwetsbare en bedreigde soorten. De Omgevingswet stelt als eis dat geen blijvende verslechtering mag ontstaan in de staat van instandhouding van de populaties van de soorten.

5.1.2 Natuur Netwerk Nederland

Een uitgangspunt van het gebruik van de oesterbank is dat de natuur geen blijvende schade van het gebruik mag overhouden. Een streven is dan ook de route na afloop weer zodanig achter te laten dat het gebruik ervan binnen korte tijd niet meer zichtbaar is. Het Natuur Netwerk Nederland heeft als uitgangspunt dat binnen de gebieden die er deel van uitmaken als gevolg van ruimtelijke ingrepen niet blijvend oppervlak natuurgebied verloren mag gaan. Ook mogen geen blijvende veranderingen in het wezenlijke kenmerk van het landschap optreden. Indien dit niet is te voorkomen, moet het verlies worden gecompenseerd door de aanleg van vergelijkbare natuur elders, of financieel. Ook kunnen mitigerende maatregelen worden voorgesteld. Omdat door het gebruik van de route niet permanent oppervlak natuurgebied verloren gaat, is de compensatieregeling hier niet van toepassing. De randvoorwaarden die in het kader van de andere wetgeving aan het gebruik worden gesteld zorgen ervoor dat het tijdelijke gebruik van de route geen strijdigheid opleveren met de regelgeving van het NNN. Een nadere overwegen van het gebruik in het kader van het NNN is niet nodig.

5.1.3 Algemene uitgangspunten

Voor het gebruik van de route kunnen een aantal algemene uitgangspunten worden geformuleerd. Deze uitgangspunten kunnen deel uitmaken van een gedragscode in relatie tot de Wet natuurbescherming en ook worden gebruikt in relatie met Natura-2000.

5.1.4 Hoe moeten we het gebruik van de route interpreteren?

Er moet worden voldaan aan de voorwaarde dat de natuur geen blijvende schade van ondervindt. Daarvoor zijn randvoorwaarden geformuleerd, aan aantallen keer gebruik van de route, tijden en strikte beperking van gebruik van andere gronden anders dan de route zelf. Er vloeien mitigerende maatregelen voort uit deze randvoorwaarden om negatieve effecten te voorkomen.

Dit rapport geeft een beschrijving van de aanwezige natuurwaarden langs de twee routes en de mogelijke gevaren voor schade aan de natuur. Uitgangspunt is dat het gebruik van de route tijdelijk is, en zich beperkt tot de vloedlijn bij laag water. Na gebruik dienen de route en het strand achter te worden gelaten, zodanig dat achteraf niet zichtbaar is (uitzondering bandensporen) dat de locatie is gebruikt.

Binnen Natura-2000 zijn drie typen te toetsen plannen gedefinieerd. Het gaat daarbij om Projecten, Andere handelingen en (Ruimtelijke) Plannen.

Onder Projecten wordt onder meer verstaan plannen die een blijvend effect hebben op de ruimtelijke ordening van het plangebied. Te denken valt daarbij aan de bouw van huizen, de aanleg van wegen e.d. Onder andere handelingen vallen plannen die te maken hebben met het gebruik van de terreinen, maar die geen blijvende verandering in de ruimtelijke ordening veroorzaken. Het gaat dan onder andere om het gebruik van natuurgebieden voor buitensporten, theater e.d. Het hier beoordeelde plan voor het gebruik van de route langs de vloedlijn en het uitzetten van netten in de branding valt onder de categorie Andere handelingen. Dit betekent dat een uitgebreide toetsing, waarbij o.a. ook de cumulatieve effecten in kaart moeten worden gebracht, niet nodig is.

5.1.5 Het primaat van de Natuur.

Het uitgangspunt is de gedachte dat het gebruik van de natuurgebieden geschikt is, mits gebruik in overeenstemming en harmonie is met het karakter van de locatie. Dit geldt zowel voor natuur en landschap. Het is dan ook niet de bedoeling het belang en de waarde van de natuur ondergeschikt te maken aan de verlangens van de organisatoren van de activiteiten langs de route en in de branding. Het strand en de vloedlijn moeten worden geaccepteerd zoals het is gegeven. Blijvende aanpassingen aan de inrichting van natuur en landschap om de route en visgronden voor gebruik geschikt te maken zijn niet wenselijk.

Voor locaties in de natuurgebieden geldt het primaat van de natuur. Dat wil zeggen dat op en rond de locaties de aanwezige natuurwaarden bepalen of die locaties gebruikt kunnen worden. Het is de natuurbeschermingswetgeving binnen Natura 2000-gebieden die dat primaat stelt. Het verwijderen of verstoren van natuurwaarden om obstakels weg te werken die het gebruik in de weg staan, is wettelijk niet toegestaan, maar ook in ethisch opzicht niet gewenst. De initiatiefnemer van de in dit rapport beschreven activiteiten moet er alles aan gelegen zijn natuur en landschap in zijn waarde te laten.

5.1.6 Het strandrijden t.b.v het uitzetten van netten en broedvogels.

Door het onderlopen van de route die bij laagwater wordt gebruikt is enig direct negatief effect van de activiteiten op nesten op voorhand uit te sluiten. Voor sommige soorten geldt dat wanneer de jongen het nest verlaten deze foerageren in de vloedlijn. Reëel gevaar is daarbij, met name bij soort als strandplevier waarvan de jongen zich drukken bij gevaar (bijvoorbeeld naderende auto), dat jonge vogels gedood worden. Dit dient te worden voorkomen om strijdigheid van de activiteit met de doelstellingen van Natura 2000-gebied te voorkomen.

Ook kan de aanwezigheid van een voertuig dat langs de vloedlijn rijdt een extern negatief effect hebben op broedende vogels door verstoring. Of dit het geval ligt aan de afstand van de route aan de vloedlijn bij laagwater (wanneer er gereden wordt) en de afstand tot eventueel aanwezige nesten.

5.1.7 Het strandrijden en trekvogels.

De Noordzeekustzone een belangrijk gebied voor een aantal doortrekkende vogels. Langs de vloedlijn foerageren drieteenstrandlopers en de binnenduinrand wordt gebruikt door een keur aan trekvogels.

Met name de getijdenzone in de buurt van paal 3 is een rustgebied van veel trekvogels. Ook foerageren drieteenstrandloper langs de gehele vloedlijn van de noordzeekust. In welke mate sprake is van verstoring en daarmee de gunstige staat van instandhouding van deze soorten, en de doelstellingen van het Natura-2000 gebied valt niet te zeggen.

6. De voorgenomen strandrij route

In onderstaande teksten staan de voorgenomen activiteiten beschreven. Er is per locatie getoetst hoe de daarbij behorende activiteiten zich verhouden tot de aanwezige natuurwaarden en geldende regels omtrent natuur. Indien van toepassing staat beschreven welke mitigerende maatregelen nodig zijn om het gebruik van een activiteit mogelijk te maken of dat een activiteit gezien de aanwezige waarden niet mogelijk is vanwege strijdigheid met de doelstellingen van de Natura-2000 en/of verschillende wetgevingen omtrent natuur.

Strandrijden

De voorgenomen route voor het strandrijden gaat van paal 8 naar paal 3. En van paal 18 naar paal 24 (afb.1&2). Er wordt daarbij tijdens laag water in een rechte lijn naar de vloedlijn gereden.

6.1 Gebiedsbescherming. Onderdeel Natura-2000 Noordzeekustzone.

Instandhoudingsdoelen Natura 2000:

Ter plaatse voorkomende habitattypen:

H1110B permanent overstroomde zandbanken

H1140B slik- en zandplaten

H2110 Embryonale duinen.

Ter plaatse voorkomende Habitatrichtlijnsoorten:

H1364 Grijze zeehond

H1365 Gewone zeehond

Ter plaatse voorkomende broedvogels van de Vogelrichtlijn:

A137 Bontbekplevier

A138 Strandplevier

Ter plaatse voorkomende soorten niet-broedvogels Vogelrichtlijn:

A103 slechtvalk

A130 Scholekster

A137 Bontbekplevier

A144 drieteenstrandloper

6.2 Ecologische beoordeling

Habitattypen:

Habitatype permanente overstroomde zandbanken (H1110A) zijn niet op de route aanwezig. Er wordt immers over het strand gereden. Embryonale duinen zijn in de buurt aanwezig doch worden expliciet ontzien van betreding/gebruik. Slik- en zandplaten (H1140B) worden bereden. In hoeverre het bereiden van dit habitatype een negatief effect heeft op de doelstellingen voor dit habitatype valt zonder verder onderzoek niet in te schatten.

Habitatrichtlijnsoorten:

Gewone- en grijze zeehond kunnen zich incidenteel op het strand bevinden. Echter het noodzeestrand van Terschelling ter plaatse van de in dit rapport beschreven activiteit behoort niet tot de vaste rust- en verblijfplaatsen van zeehonden. Deze gebruiken daarvoor de verder in de Noordzee liggende zandplaten (bij de noordvaarder). Negatief effect op de gunstige staat van instandhouding van deze soort mag redelijkerwijs worden uitgesloten.

Broedvogels van de Vogelrichtlijn

Beide doelsoorten waarvoor doelstellingen zijn geformuleerd kunnen binnen het gebied waar gereden wordt aanwezig zijn. In 2023 waren ze met zekerheid aanwezig binnen beide strandrij routes (afb. 4 t/m 6). De nesten kunnen zich direct op de route bevinden. Er kan derhalve niet worden uitgesloten dat:

- Er zich nesten direct op de strandrij route bevinden.
- Er nesten verstoord worden tijdens vestiging en/of het broeden.
- Vogelrichtlijnsoorten worden verstoord tijdens foerageren
- Nestvlieders van vogelrichtlijnsoorten zich op de route begeven en daarmee gedood worden

Afb.6: Broedgeval bontbekplevier op strand tussen paal 8 en paal 3.

Afb.5: Broedgeval bontbekplevier op strand tussen paal 18 en paal 24.

Niet-broedvogels Vogelrichtlijn

Negatieve effecten op de doelstellingen van rust- of foerageergebieden van niet-broedvogels kunnen zonder verder onderzoek niet worden uitgesloten.

7. Zorgplicht

Alle randvoorwaarden inachtnemend is het verder nog van belang de zorgplicht onder de aandacht te brengen. De zorgplicht verlangt van de initiatiefnemer van ruimtelijke ontwikkelingen dat deze met respect omgaat met alle levende natuur. Dit is opgenomen in artikel 1.11 en luidt als volgt:

1. Een ieder neemt voldoende zorg in acht voor de in het wild levende dieren en planten, alsmede voor hun directe leefomgeving.
2. De zorg, bedoeld in het eerste lid, houdt in ieder geval in dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen voor flora of fauna kunnen worden veroorzaakt, verplicht is dergelijk handelen achterwege te laten voorzover zulks in redelijkheid kan worden gevergd, dan wel alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van hem kunnen worden gevergd teneinde die gevolgen te voorkomen of, voorzover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken. Invulling van de term “in redelijkheid” is een eigen verantwoordelijkheid van de initiatiefnemer.

De wet erkent de intrinsieke waarde van de in het wild levende dieren. Dat betekent dat voor de wet alle dieren van onvervangbare waarde zijn en dat daar niet onzorgvuldig mee mag worden omgegaan. Vanuit deze gedachte is de zorgplicht in artikel 2 van de wet opgenomen. De zorgplicht geldt voor alle soorten, ook voor plantensoorten en de soorten die niet als beschermd zijn aangewezen.

Er mag van de initiatiefnemer worden verwacht dat de personen verantwoordelijk voor de uitvoering van de werkzaamheden op de hoogte zijn of worden gebracht van de zorgplicht.

Indien er twijfel bestaat over het al dan niet naleven van de zorgplicht en/of het welzijn van flora en fauna tijdens de werkzaamheden dient er contact opgenomen te worden met een erkend ecoloog.

Conclusies en aanbevelingen

Voor de voorgenomen activiteit strandrijden (t.b.v vissen op zeebaars) op twee routes zoals in dit rapport beschreven kunnen negatieve effecten op beschermde natuur niet worden uitgesloten. Het strandrijden heeft mogelijk een negatief effect op het vestigen van, het broeden van en het grootbrengen van middels de vogelrichtlijn beschermde soorten broedvogels van Natura 2000-gebied 'Noordzeekustzone'. Voor bontbekplevier geldt een opgave voor het behoud van kwaliteit en behoud van omvang van broedgebied. Voor strandplevier is voor zowel de kwaliteit van het leefgebied alsmede de omvang van het leefgebied zelfs een verbeteringsdoelstelling opgesteld.

Het strandrijden valt niet te verenigen met deze doelstellingen.

Ook zijn voor Natura 2000-gebied Noordzeekustzone voor niet-broedvogels doelstellingen geformuleerd. Meerdere van de in de doelstellingen genoemde soorten komen hier met zekerheid voor. De doelen zijn behoud van leef-, slaap- en rustgebied. Ook hier geldt dat het rijden op het strand en de verstoring die vogels daarvan ondervinden niet valt te verenigen met deze doelstellingen.

Ook wordt er gereden over een habitatype. Te weten slik- en zandplaten, habitatype H1140B. Doelstelling voor dit habitatype is behoud van kwaliteit en oppervlakte. In hoeverre het bereiden van dit habitatype een negatief effect heeft op de doelstellingen voor dit habitatype valt zonder verder onderzoek niet in te schatten.

Hoewel in zekere mate ondergeschikt aan bovengenoemde regelgeving, kan ook vanuit het perspectief van de zorgplicht niet worden gegarandeerd dat negatieve effecten zullen plaatsvinden. De zorgplicht stelt daartoe dat als negatieve effecten redelijkerwijs kunnen worden verwacht deze achterwege moeten worden gelaten.

Toch zijn er ook mogelijkheden om een boot te water te laten via het strand ten behoeve van het uitzetten van netten. Bij paal 8 liggen een jaarrond geopende strandtent, West aan Zee, en een parkeerplaats. Als gevolg daarvan wordt hier intensief gerecreëerd in de vorm van strandwandelen al dan niet met honden. Verder wordt dit deel van het strand gebruikt door wagentjes voor strandsurfen en is er de opgang van de reddingsmaatschappij voor het te water laten van een reddingsboot. Al met al ligt hier een intensief gebruikte zone tot ongeveer paal 7 waar negatieve effecten voor strandbroeders uit te sluiten zijn.

Ook bij paal 18 liggen een strandtent, Heartbreak hotel, en een parkeerplaats. Ook hier is sprake van wandelaars op het strand en zijn negatieve effecten op strandbroeders redelijkerwijs niet te verwachten. Op deze plekken zijn geen slaap-, rust en/of foerageergebieden aanwezig.

Hoewel strandrijden op de voorgenomen route zoals beschreven in deze toetsing, zeker midden in het broedseizoen, niet valt te verenigen met de doelstellingen van Natura 2000-gebied Noordzeekustzone. En strijdig is met de wetgeving omtrent fauna uit de Omgevingswet en zorgplicht, is het te water laten van een boot met behulp van een auto en aanhanger op bovengenoemde intensief gebruikte stranden bij opgangen paal 8 en 18, mogelijk zonder strijdigheden en/of negatieve effecten voor beschermde natuur. Op afbeeldingen 6 & 7 zijn deze opgangen en de stukken intensief gebruikte strand aangegeven.

Randvoorwaardelijk is hierbij dat indien toch nesten worden aangetroffen bij de strandopgangen welke verstoord kunnen worden het strandrijden niet meer mogelijk is. In dat geval is er toch sprake van strijdigheid met de doelstellingen voor broedvogels van de vogelrichtlijn van het Natura 2000-gebied Noordzeekustzone.

Afb.6: Strandopgang bij paal 8. Op dit intensief gebruikte stuk strand zijn geen bezwaren op het te water laten van een boot met auto en aanhangwagen.

Afb.7: Strandopgang bij paal 8. Op dit intensief gebruikte stuk strand zijn geen bezwaren op het te water laten van een boot met auto en aanhangwagen.

Discussie

Vooralsnog is de conclusie van dit rapport dat negatieve effecten voor broedvogels door het strandrijden niet zijn uit te sluiten. Daarmee is niet gezegd dat negatieve effecten ook daadwerkelijk zouden optreden. Een recente stageopdracht onder leiding van Elske Ecology laat voorzichtig zien dat de grootste bron van verstoring van dichtbij passerende wandelaars zijn en met name in combinatie met (loslopende) honden. Mountainbikers, die vanwege het harde befietsbare zand net als ook dicht tegen de vloedlijn rijden, lijken door de afstand tot de nesten aan de hoogwatervloedlijn nauwelijks te verstoren. Hier liggen voor de toekomst mogelijk kansen maar hiervoor zal meer onderzoek worden gedaan naar de verstoringfactoren en mate van verstoring door bezoekers van het noordzeestrand op strandbroeders. Ook het per seizoen nauwkeurig in kaart brengen van de exacte locaties van strandbroeders zou meer ruimte kunnen bieden aan in hoeverre strandrijden mogelijk is.

Literatuurlijst

Ministerie LNV, 2000. Aanwijzingsbesluit van het gebied 'Waddeneilanden/ Noordzeekust, Breebaart' als Speciale Beschermingszone, N/2000/320 d.d. 24 maart 2000. Ministerie van landbouw, Natuurbeheer en Visserij, directie Natuurbeheer, Den Haag.

Ministerie van LNV, 2004a. Werken aan Natura 2000. Handreiking voor de bescherming van de Vogel- en Habitatrichtlijngebieden. Concept Ministerie van LNV, Den Haag.

Ministerie van LNV, 2004b. Besluit Rode Lijsten flora en fauna. Ministerie van LNV, Den Haag.

Krijgsveld KL, B Klaassen & J van der Winden (2022). Verstoring van vogels door recreatie.

Literatuurstudie van verstoringsgevoeligheid en overzicht van maatregelen. Deel 1 hoofdrapport & deel 2 soortbesprekingen. Uitgave Vogelbescherming Nederland, Zeist.

Internet:

<https://www.natura2000.nl/gebieden/friesland/noordzeekustzone>

Toelichting grondslagen

In dit document kunt u secties vinden die onleesbaar zijn gemaakt. Deze informatie is achterwege gelaten op basis van de Wet open overheid (Woo). De letter die hierbij is vermeld correspondeert met de bijbehorende grondslag in onderstaand overzicht.

J Art. 5.1 lid 2 sub e

Het belang van de openbaarmaking van deze informatie weegt niet op tegen het belang van de eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer van betrokkenen